

**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-912/16-M

Název právnické osoby vykonávající činnost školy/školského zařízení	Základní škola a Mateřská škola Tršice, příspěvková organizace
Sídlo	783 57 Tršice 183
E-mail právnické osoby	zstrsice@seznam.cz
IČ	73184675
Identifikátor	600140849
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	RNDr. Bc. Jaromír Vachutka
Zřizovatel	obec Tršice
Místo inspekční činnosti	783 57 Tršice 183
Termín inspekční činnosti	7. – 9. červen a 14. červenec 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve smyslu § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve vyučovacím předmětu Zeměpis, naplnění a soulad vzdělávacího obsahu vyučovacím předmětu Zeměpis se školním vzdělávacím programem a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Posuzovaným obdobím jsou školní roky 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Tršice, příspěvková organizace (dále „škola“), zajišťuje základní vzdělávání žákům 1. až 9. ročníku. Výuku uskutečňuje podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Škola pro všechny“ (dále „ŠVP ZV“) s cílem poskytnout každému jedinci základy všeobecného vzdělání, které rozvine jeho schopnosti a dovednosti dobře uplatnitelné v reálném životě. Činnost školy je mj. deklarována k podpoře aktivity a tvořivosti žáků, k vytváření prostoru pro jejich seberealizaci a rozvoji přirozeného nadání, v souladu s aktuálními trendy se zaměřuje na výukové činnosti v oblasti globálních témat, dopravní a environmentální výchovy, zdravého životního stylu nebo výuky cizích jazyků.

K 30. 9. 2015 bylo otevřeno 9 tříd základní školy (z toho 4 na druhém stupni), k povinné školní docházce bylo zapsáno 189 žáků. Celková kapacita školy (360 žáků) byla využita na 53 %, v porovnání se školním rokem 2014/2015 došlo k nárůstu počtu žáků o 3 %. K termínu inspekční činnosti škola evidovala 6 žáků se zdravotním postižením vzdělávacích formou individuální integrace v běžných třídách podle individuálního vzdělávacího plánu (dále „IVP“).

Informace o škole jsou pro zájemce i veřejnost publikovány prostřednictvím výroční zprávy o činnosti školy, průběžně aktualizovaných webových stránek (www.zstrsice.cz) nebo různých informačních materiálů a tiskovin.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve vyučovacím předmětu Zeměpis ve vztahu ke vzdělávacímu programu pro základní vzdělávání

Výuka zeměpisu probíhá podle ŠVP ZV zpracovaného podle posledních úprav Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Vyučovací předmět je dotován v 8. ročníku jednou vyučovací hodinou, v ostatních ročnících dvěma vyučovacími hodinami týdně. Vzdělávací nabídka je dále doplněna mezipředmětovými exkurzemi a projektovými dny. Žákům je také umožněna účast v oborových soutěžích a zeměpisném kroužku, což výrazně přispívá k rozvoji jejich osobnosti, nadání a zájmu o vyučovací předmět.

Naplnování vzdělávacích cílů a výstupů bylo v termínu inspekční činnosti sledováno v 6. až 8. ročníku. V rozvrhu vyučovacích hodin byla výuka zeměpisu realizována v odpovídajících hodinových dotacích v souladu s učebním plánem. Výuku zabezpečoval odborně kvalifikovaný pedagog. Probírané učivo korespondovalo s učebními osnovami, kontinuitu výuky navíc zajišťovaly zpracované tematické plány. V porovnání s učivem zeměpisu rozpracovaným do ročníků ve ŠVP ZV byly však velmi obsáhlé. Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) proto doporučila škole posoudit obsahovou i časovou náročnost tematických plánů a provést revizi vzdělávacího obsahu zeměpisu ve ŠVP ZV.

Vyučovací hodiny probíhaly v kmenových, standardně vybavených učebnách, vyučující a žáci se vzájemně respektovali, nevyskytovaly se nežádoucí projevy v chování. Učivo bylo prezentováno odborně správně, ale bez využití moderních, pestrých metod a forem práce. Vzdělávalo se převážně frontálně s důrazem na kvantitu znalostí bez diferenciací na povinné a rozšiřující učivo, také učební činnosti nebyly vhodně propojovány s relaxací, což způsobovalo postupný pokles pozornosti žáků. Přesto měli žáci dostatek příležitostí pro prezentaci vlastního názoru, znalostí a zkušeností. Přirozeným způsobem byl také upevňován jejich pozitivní přístup k mezilidským vztahům a myšlení v evropských a globálních souvislostech, který je vedl k utváření žebříčku správných životních hodnot. Učivo vycházelo z reálného života, bylo vhodně doplňováno řadou zajímavostí

a mezipředmětovými vztahy. Hodnocení žáků (slovně, klasifikačním stupněm, pochvalou) mělo vždy motivující účinek, současně poskytovalo žákům i vyučujícímu potřebnou zpětnou vazbu o zvládnání učební látky. Znalosti a dovednosti žáků odpovídaly jejich schopnostem a byly na požadované úrovni. K materiální a názorné podpoře výuky byly využívány učebnice, pracovní sešity, atlasy a pracovní listy. Audiovizuální technika, která umožňuje vedení výuky interaktivní formou, nebyla využita vyučujícím ani žáky v žádné ze sledovaných vyučovacích hodin. Sešity žáků obsahovaly vlepené doplňující materiály (např. obrázky, mapky, tabulky) a obsáhlejší nakopírované texty. Ty představovaly celkově menší část zápisů v žákovských sešitech a byly často využívány k samostatné práci žáků – žáci doplňovali do textů pojmy vyhledané v učebnicích a dalších materiálech (podpora čtení s porozuměním nebo vyvozováním na základě již osvojených vědomostí). Závěrečné motivační zhodnocení práce žáků a stanovení cílů na příští vyučovací hodinu chybělo, tímto žáci neobdrželi zpětnou informaci o dosažené úrovni poznání a jak své učení dále řídit. Ve velmi malé míře měli žáci prostor také ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení.

Úroveň znalostí a dovedností žáků v zeměpise škola zjišťuje prostřednictvím vlastních nástrojů, zejména ústním zkoušením, písemnými prověrkami a testy. Pro stanovení výsledků písemného prověřování učiva má nastavena kritéria formou bodového nebo procentuálního hodnocení (vyučujícím předloženo), která poskytují žákům zpětnou vazbu o úrovni jejich znalostí. V zadání písemných testů byly obsaženy otázky různých obtížností umožňující dílčí úspěšná řešení i prospěchově slabším žákům. V písemných kontrolních testech byly obsaženy práce žáků hodnocené všemi klasifikačními stupni (nechyběly např. písemné práce, kde žáci byli hodnoceni stupněm výborný). I výsledky ústního zkoušení dokladují, že někteří žáci zvládali učivo způsobem, kdy byli pedagogem hodnoceni klasifikačním stupněm výborný.

Zákonní zástupci žáků jsou průběžně informováni o prospěchu prostřednictvím žákovských knížek, třídních schůzek nebo během individuálních konzultací s vyučujícím. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že učitel nepostupoval při získávání podkladů v rámci hodnocení žáků vždy v souladu s pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Někteří žáci nebyli v prvním pololetí školního roku 2015/2016 ústně zkoušeni nebo měli pouze jednu známku z ústního zkoušení (škola se zavazuje ve školním řádu mít v předmětech, kde je týdenní dotace vyšší než dvě vyučovací hodiny, alespoň dvě známky z ústního zkoušení za pololetí).

Výsledky vzdělávání projednává pedagogická rada, organizací školních aktivit v rámci výuky zeměpisu se zabývá předmětová komise přírodních věd. Komise sjednocuje kritéria ve vzdělávání přírodovědných předmětů a informuje učitele o aktuálních potřebách spojených např. s organizací předmětových olympiád či přípravy žáků na soutěže. Z přehledů prospěchu školy a tříd vyplynulo, že nejslabších výsledků dosahují žáci v zeměpise (průměrný prospěch za 1. pololetí školního roku 2014/2015: 2,347; 2. pololetí 2014/2015: 2,355; 1. pololetí 2015/2016: 2,301; 2. pololetí 2015/2016: 2,337). Uvedené hodnoty se lišily od hodnot průměrného prospěchu v ostatních přírodovědných předmětech cca o 0,3. Přestože škola neměla v posuzovaném období neprospívající žáky v zeměpise a průměrné prospěchy nedosahovaly rizikových hodnot, ČŠI doporučila škole provádět důsledný rozbor dosažených výsledků vzdělávání žáků také v rámci příslušné předmětové komise a přijímat vhodná preventivní opatření pro zvýšení úspěšnosti žáků v zeměpise. Dále také navrhl provést šetření školního klimatu určeného zejména pro zákonné zástupce a žáky školy, které může posloužit jako podpůrný materiál k hodnocení výsledků vzdělávání žáků a analýze dosavadní činnosti.

Průběh vzdělávání a výsledky vzdělávání v zeměpise ve vztahu ke vzdělávacímu programu mají úroveň vyžadující zlepšení.

Závěry

Zásadní klady

- *Organizace projektových dnů, mezipředmětových exkurzí, účast žáků v zeměpisných soutěžích na školní i regionální úrovni.*

Slabé stránky

- *Realizace výuky zeměpisu podle obsahově a časově náročných tematických plánů, často nad rámec ŠVP ZV.*
- *Absence pestrých metod a forem práce (ve výuce zeměpisu převládalo frontální vedení výuky s důrazem na kvantitu znalostí bez diferenciací na povinné a rozšiřující učivo, nebyly zařazovány relaxační prvky, k podpoře názornosti učiva nebyla využita audiovizuální technika, chybělo závěrečné motivační zhodnocení práce žáků a stanovení cílů na příští vyučovací hodinu, malá pozornost byla věnovaná sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáků).*
- *Získávání podkladů pro hodnocení žáků v zeměpise neprobíhalo vždy v souladu se školním řádem (absence ústního zkoušení).*
- *Žáci školy dosahují v zeměpise horších průměrných výsledků než v ostatních přírodovědných vyučovacích předmětech. Škola neověřuje důvody těchto rozdílů a nepřijímá preventivní opatření k odstranění zjištěných jevů.*

Návrhy na zlepšení (udržení) stavu

- *Provést revizi zpracovaných a používaných tematických plánů pro výuku zeměpisu a upravit vzdělávací obsah podle ŠVP ZV, rozlišit základní a rozšiřující učivo s cílem podpořit rozvoj schopností žáků podle jejich individuálních vzdělávacích potřeb.*
- *Zvýšit efektivitu vzdělávacího procesu častějším střídáním různých výukových metod a forem.*
- *Poskytovat žákům různorodou zpětnou vazbu (nejen prostřednictvím klasifikace), především formou vzájemného hodnocení, sebehodnocení, a to v zájmu posilování vnitřní motivace žáků v souladu s cíli deklarovanými ve ŠVP ZV, realizovat také motivační shrnutí v závěru vyučovací hodiny.*
- *Důsledně uplatňovat pravidla stanovená ve školním řádu v souvislosti se získáváním podkladů pro hodnocení žáků.*
- *Efektivně analyzovat výsledky vzdělávání žáků a zejména přijímat preventivní opatření pro zvýšení úspěšnosti žáků v zeměpise.*
- *Provést šetření klimatu školy, které škola může využít k hodnocení výsledků vzdělávání žáků a analýze dosavadní činnosti, a to nejen ve výuce zeměpisu.*

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení o Základní škole a Mateřské škole Tršice, příspěvkové organizace, ze dne 3. 6. 2016
2. Dodatek č. 7 ke zřizovací listině příspěvkové organizace Základní škola a Mateřská škola Tršice, příspěvková organizace, č. usnesení 198/22-14, ze dne 26. 2. 2014
3. Výkaz o ředitelství škol R 13-01 podle stavu k 30. 9. 2014 a 2015
4. Výkaz o základní škole M 3 podle stavu k 30. 9. 2014 a 2015
5. Inspekční zpráva, čj. ČŠIM-436/13-M, ze dne 21. 6. 2013
6. Protokol, čj. ČŠIM-437/13-M, ze dne 21. 6. 2013
7. Školní řád, čj. ZŠTr/606a/2015, ze dne 25. 8. 2015, s účinností od 1. 9. 2015
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání s motivačním názvem „Škola pro všechny“ (včetně tabulek – vzdělávací obsahy vyučovacích předmětů), verze č. 3, s platností od 1. 9. 2013
9. Dodatek k ŠVP ZV č. 2, ze dne 28. 8. 2015
10. Tematické plány – Zeměpis, školní rok 2015/2016
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2014/2015
12. Žáci se zdravotním postižením ve školním roce 2015/2016 (vzdělávání podle IVP)
13. Žáci se zdravotním znevýhodněním ve školním roce 2015/2016 (zohledňování při výuce)
14. Složka: individuální vzdělávací plány žáků se SVP, zprávy a doporučení ze školských poradenských zařízení, vedená ve školním roce 2015/2016
15. Plán předmětové komise přírodních věd ve školním roce 2014/2015, ze dne 30. 6. 2015
16. Plán předmětové komise přírodních věd ve školním roce 2015/2016, ze dne 26. 8. 2015
17. Zápisy ze schůzky předmětové komise přírodních věd, ze dne 27. 11. 2014, 6. 5. 2015, 24. 2. 2015, 4. 2. 2016 a 20. 4. 2016
18. Zastupování (organizační změny – výměny), suplování, školní rok 2015/2016
19. Zápisy z klasifikačních porad pedagogické rady (včetně všech příloh), školní roky 2014/2015 a 2015/2016
20. Zápisy z provozních porad pedagogické rady, školní roky 2014/2015 a 2015/2016
21. Rozvrh vyučovacích hodin, školní rok 2015/2016
22. Koncepce rozvoje školy (nedatováno); Plán práce školy; Měsíční plány práce, Týdenní plány práce, školní rok 2015/2016
23. Třídní výkazy pro 2. stupeň ZŠ vedené k termínu inspekční činnosti
24. Třídní knihy (1. – 9. ročník), školní roky 2014/2015 a 2015/2016

25. Personální dokumentace (nejvyšší dosažené vzdělání učitele zeměpisu)
26. Přehledy prospěchu 6. až 9. třídy, školní roky 2014/2015 a 2015/2016
27. Žákovské knížky, žákovské sešity – zeměpis (6. až 9. ročník), vedené k termínu inspekční činnosti
28. Učebnice, pracovní sešity do zeměpisu, mapy, školní atlas světa, používané ve výuce zeměpisu v 6. až 9. ročníku
29. Testy, prověrky ze zeměpisu (6. až 9. ročník), školní roky 2014/2015 a 2015/2016, namátkový výběr
30. Výsledková listina zeměpisné olympiády (okresní kolo, kategorie A - C), Výsledková listina zeměpisné olympiády (školní kolo), školní roky 2014/2015 a 2015/2016
31. Anonymní stížnosti (ČŠIM-586/16-M, ze dne 7. 4. 2016 a ČŠIM-897/16-M, ze dne 30. 5. 2016)
32. Dotazník pro ředitele, ze dne 9. 6. 2016; Dotazník pro učitele, ze dne 8. 6. 2016; Hospitační záznamy ZV, ze dne 7. 6. a 9. 6. 2016
33. INEZ Podpora nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných žáků ZV, ze dne 2. 4. 2016
34. Inspekční zpráva, čj. ČŠIM-436/13-M, ze dne 21. 6. 2013
35. Protokol, čj. ČŠIM-437/13-M, ze dne 21. 6. 2013

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

RNDr. Josef Husárek, Ph.D., školní inspektor

Josef Husárek v. r.

Ing. Markéta Tomečková, kontrolní pracovnice

Markéta Tomečková v. r.

Mgr. Tamara Kaňáková, přizvaná osoba – odbornice
na výuku zeměpisu

Tamara Kaňáková v. r.

V Olomouci 14. července 2016

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

RNDr. Bc. Jaromír Vachutka, ředitel školy

Jaromír Vachutka v. r.

V Tršticích 15. července 2016